

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з науково-педагогічної та навчальної роботи

_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тенденції архітектури ХХ–ХХІ ст.:
історія світового та українського досвіду

галузь знань	03 Гуманітарні науки	
спеціальність	032 Історія та археологія	
освітній рівень	перший (бакалаврський)	
освітня програма	Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм	
вид дисципліни	вибіркова	
	Форма навчання	денна
	Навчальний рік	2023/2024
	Семестр	7
	Кількість кредитів ECTS	3
	Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
	Форма заключного контролю	залік

Викладач: Пилипенко Віктор Володимирович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

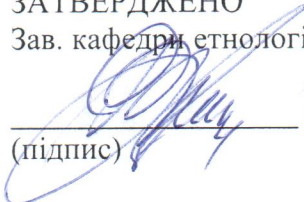
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ-2023

Розробник: Пилипенко Віктор Володимирович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

(підпис) _____ (Капелюшний В. П.)

Протокол № 14 від «21» 06 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «25» 06 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії
(підпис) _____ (Терес Н. В.)

«25» 06 2023 року

Вступ

1. **Мета** дисципліни полягає в широкому ознайомленні студентів з основними тенденціями розвитку архітектури у світі та в Україні.

Навчальна дисципліна має на меті надання студентам знань про розвиток світової архітектури в хронологічному і регіональному контекстах, сприяння розвитку аналітичного мислення, розвиток у студентів світоглядних основ для аналізу і розуміння світової і вітчизняної архітектури ХХ–ХХІ ст., формування у студентів розуміння методів, прийомів, образно-композиційних засобів виразності, що використовувались при створенні пам'яток світової та української архітектури.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

1. *Знати* основні поняття з історії архітектури; основні тенденції розвитку і характерні риси архітектури; найважливіші пам'ятки зодчества; композиційні і художньо-образні прояви архітектури; стильові характеристики архітектури і їх специфічні особливості; творчість видатних вітчизняних майстрів архітектури.
2. *Вміти* визначати стильові особливості архітектури в різних історико-етнографічних регіонах; розрізняти стильові особливості архітектури; розкривати їх архітектурно-художній образ у контексті епохи; характеризувати особливості кожного стилю і наводити приклади; відносити твори архітектури до відповідного стилю; розробляти реферати різного характеру (узагальнюючого, історичного) та оформлювати історико-теоретичним ілюстрованим матеріалом, адекватним змісту роботи.
3. *Володіти* навичками джерельної критики, історико-архітектурного аналізу.

3. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна передбачає вивчення історії розвитку архітектури ХХ – початку ХХІ ст.

Основна частина навчального матеріалу розглядається в рамках лекційних занять. Для закріплення та поглиблення лекційного курсу передбачена самостійна робота студентів, яка сприятиме засвоєнню навичок самостійного аналізу архітектурних пам'яток.

Аналітичні теми, що пропонуються, пов'язані з вивченням типології архітектурних споруд в різні історичні часи, взаємозв'язком конструкції та архітектурної форми, дослідженням окремих, найбільш визначних споруд, архітектурних ансамблів, з пізнанням творчих здобутків видатних архітекторів.

Самостійна робота студентів, на яку відводиться більше половини навчального часу, передбачає ознайомлення студентів з додатковою літературою, підготовку рефератів.

Студенти мають творчо засвоїти весь комплекс найвизначніших, вирішальних явищ у світовій та вітчизняній архітектурі та містобудуванні упродовж ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання курсу полягає у формуванні у студентів розвинутого художнього смаку, почуття прекрасного, здатності до самостійного композиційного мислення та індивідуального бачення творів архітектури на основі розуміння їх витоків, внутрішньої структури та художньо-образної, семантичної побудови.

4. **Завдання (навчальні цілі):** навчити студентів вміти аналізувати пам'ятки зарубіжної та української архітектури; проводити хронологію розвитку архітектури з визначенням певних композиційно-стильових особливостей.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> історію розвитку архітектури як мистецтва в Україні, її основні етапи.	Лекції, самостійна робота.	Усне опитування, контрольна робота, залік.	25%
1.2	<i>Знати</i> основні зразки світової та української архітектурної спадщини, її типи.	Лекції, самостійна робота.	Усне опитування, контрольна робота, залік.	25%
2.1.	<i>Вміти</i> розрізняти (класифікувати) архітектурні стилі пам'ятки за стилями та регіональними особливостями.	Лекції, самостійна робота.	Усне опитування, реферат, залік.	30%
3.1.	<i>Розробляти</i> презентації та популяризувати матеріал щодо пам'яток містобудування і архітектури.	Лекції, самостійна робота.	Усне опитування, реферат, залік.	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації).

Дисципліна запропонована у переліку на вільний вибір студентів.

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1 – 15 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2 – 15 балів/6 балів.
3. Реферат з тем ЗМ 1: РН2.1 – 15 балів/6 балів.
4. Реферат з тем ЗМ2: РН3.1 – 15 балів/6 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- оцінюються такі результати навчання студента: вміння аналізувати історичний розвиток народної архітектури; проводити порівняльний регіональних особливостей української народної архітектури;

- форма проведення заліку – усна, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень, за яким залік вважається складеним – **24 бали.**

Необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж **20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до заліку 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів; бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1–7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8–13.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 40 балів).

<i>Змістовий модуль 1</i> Тенденції розвитку зарубіжної архітектури (XX–XXI ст.)		<i>Змістовий модуль 2</i> Тенденції розвитку української архітектури (XX–XXI ст.)		<i>Залік</i>
30 заліковий бал (максимум)		30 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Модульний контроль</i>	
15 (максимум)	15 (максимум)	15 (максимум)	15 (максимум)	

Реферат студент подає викладачеві на останньому занятті кожного Змістового модулю. Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 15 балів;
- тема розкрита неповно 6 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 2 бали.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 і Контрольна робота 2. Завдання з тестування містить 15 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Критеріями оцінювання відповіді на заліку є (2 завдання):

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-3

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Satisfactory	60-100
Незараховано/ Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і самостійної роботи.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		лекції	самостійна робота і контрольні роботи
Розділ 1. Тенденції розвитку зарубіжної архітектури (XX–XXI ст.)			
1.	Тема 1. Передісторія розвитку сучасної архітектури. Стилiзаторство та еклектика. Зародження раціоналізму.	2	6
2.	Тема 2. Архітектура модерну.	2	4
3.	Тема 3. Архітектура США та Європи 1920–1930-х рр.	2	4
4.	Тема 4. Функціоналізм в архітектурі та його лідери. Архітектура Англії, Голландії, Скандинавських країн і Фінляндії.	2	4
5.	Тема 5. Архітектура другої пол. XX століття.	2	4
6.	Тема 6. Архітектура кінця XX – початку XXI ст.	2	4
7.	Тема 7. Пошуки національної самобутності в архітектурі.	2	4
8.	Контрольна робота	1	
Розділ 2. Тенденції розвитку української архітектури (XX–XXI ст.)			
9.	Тема 8. Архітектура України від початку XX ст. до 1920-х років. Стилiь модерн.	4	6
10.	Тема 9. Архітектура України 1920-х – 1930-х рр. Стилiь конструктивізм.	4	6
11.	Тема 10. Пошук творчої автентичності та автохтонності.	2	4
12.	Тема 11. Тенденції в архітектурі 1940-х – 1980 рр.	2	4
13.	Тема 12. Новітня архітектура незалежної України.	2	4
14.	Тема 13. Стилiстичні течії новітньої архітектури. Прояви історизму, постмодернізму, техніцизму та інших впливів загальносвітових архітектурних течій.	2	4
15.	Контрольна робота	1	
	Всього	32	58

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 32 год.

Самостійна робота – 58 год.

9. Рекомендована література:

Основна

- 1.Архітектура. Короткий словник-довідник. – К.: Будівельник, 1995.
- 2.Вечерський В. В. Курс історії архітектури. К.: Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. – 300 с.
- 3.Вечерський В. Курс історії архітектури Східної Європи – К.: АртЕк, 2007.
- 4.Історія архітектури: навч. посібник в 3 ч. Ч. 2: Історія української архітектури / Васильченко В. І., Авдєєва М. С., Солярська І. О, Авдєєва Н. Ю. – К.: Освіта України, 2012. – 300 с. Історія української архітектури / [Асєєв Ю. С., Вечерський В. В., Годованюк О. М. та ін.]; за ред. В. І. Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.: іл.
- 5.Петрів О. В. Історія архітектури. Підручник. – Львів: «Магнолія 2006», – 209 с.
- 6.Українське мистецтво та архітектура кінця 19 – початку 20 ст. – К.: Наукова думка, 2000.
- 7.Чепелик В. В. Український архітектурний модерн. – К. : КНУБА, 2000. – 377 с.

Додаткова

1. Аксенов М.Д. Архітектура, малярство та декоративно-ужиткове мистецтво XVII–XX ст. Архітектурні теоретичні концепції останньої чверті XX– початку XXI століть. [Електронний ресурс]. Хрестоматія з курсу «Теорія й критика архітектури XX ст.». – Харків: ХНАМГ, 2007. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/32830/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-2013-9-%D0%9B-%D0%BF%D0%B5%D1%87.pdf>
- 2.Дженкс Ч. «Мова архітектури постмодернізму» (1977). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.totalarch.com/n/0641> або <https://elima.ru/articles/?id=163>
- 3.Пам'ятки архітектури та містобудування України: [довід. Держ. реєстру нац. культ. надбання] / В. В. Вечерський, О. М. Годованюк, Є. М. Тиманович та ін. ; за ред. А. П. Мардера та В. В. Вечерського. – К.: Техніка, 2000. – 664 с.; іл. – Бібліогр.: с. 311–327.
- 4.Пам'ятки архітектури та містобудування України: довідник Державного реєстру національного культурного надбання – К.: Техніка, 2000.
- 5.Плоский В. О., Гетун, Г. В., Віроцький В. Д. Архітектура будівель та споруд. Книга 3. Історія архітектури і будівництва. Підручник. Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: Видавництво Ліра – К, 2016. – 816 с.
- 6.Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму. – К.: «Спалах», 1998. – 207с. століть. – К.: Освіта, 2001. – 656 с.
- 7.Черкес Б. Архітектура сучасності [Електронний ресурс] / Б. Черкес, С. Лінда. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/920000/>